

'En blå negl er ikke til at undgå!'

- Unge socialiseres til ulykker

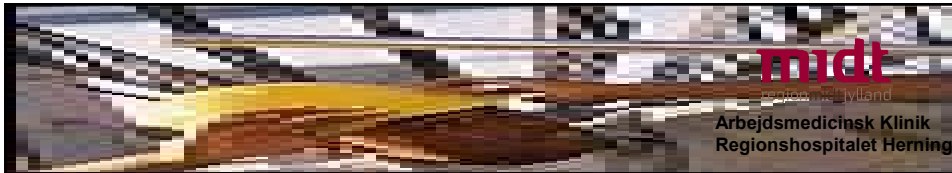
**Regine Grytnes, Kurt Rasmussen og
Kent J. Nielsen**
Arbejdsmedicinsk Klinik, Regionshospitalet Herning

Arbejdsmiljøkonferencen 2008, Nyborg Strand

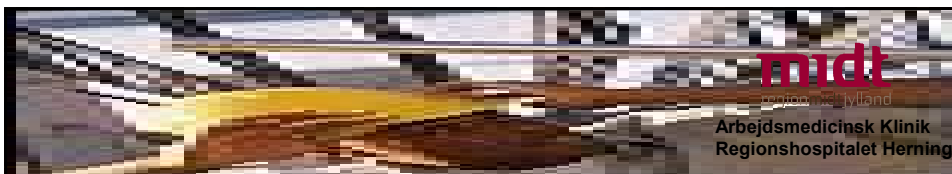

Plan for workshop

1. Præsentation
2. Introduktion til 'Lærlingeprojektet'
 - Vilkår og dilemmaer
 - Case 1
3. Unge og ulykker
 - Er de mere udsat?
 - Ulykker på grundforløb
 - Case 2
4. Resultater
 - Individuelle faktorer: case 3
 - Uddannelsesmæssige faktorer: case 4
5. Gode idéer?!
 - Hvordan forebygge?

- Spørgsmålet om, hvordan man påvirker unge i en bestemt ønskelig retning er ikke forbeholdt sikkerhedsområdet
- Kampagner og forebyggelse har større eller mindre succes
- Ønske om at sætte ind der, hvor man kan se størst effekt af indsats og forebyggelse

Unge og ulykker

- Unge under 30 har dobbelt så stor risiko for at komme til skade som ældre har
- Bygge- og anlæg er en udsat gruppe
- Lærlingeprojektet viser, at 76% af eleverne på teknisk skole har mindst en ulykke (i første praktik 85%)

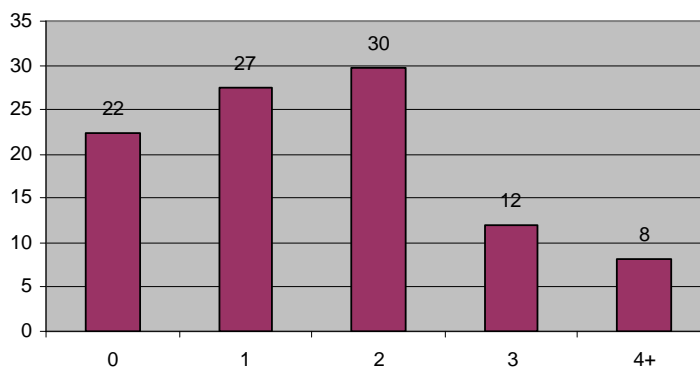

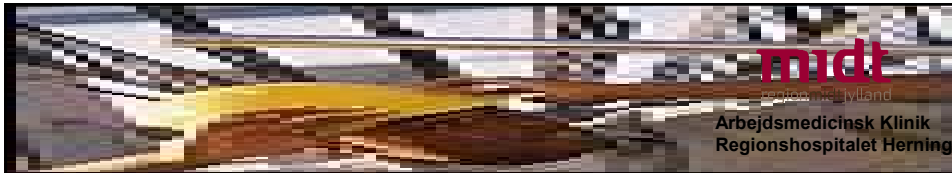
Procent udsat for ulykke	Murer	Maskin snedker	Struktør	Tømrer	VVS	Maler	Alle
1. Svejsøjne	2	0	7	2	12	0	3
2. Fået hele eller dele af kroppen klemt	11	13	7	11	12	0	11
3. Søm i foden eller lign	9	0	27	6	6	4	7
4. Faldet/vredet om	15	9	20	12	27	8	13
5. Faldet ned fra stige, stillads eller lign.	4	0	0	5	6	8	5
6. Forløftet dig/fået hekkeskud	9	9	20	5	0	0	6
7. Fået noget i øjet	78	57	53	46	64	27	53
8. Ramt af ting, der faldt ned	5	9	0	9	9	8	8
9. Revet dig på skarp genstand/snitskade	38	57	60	62	76	15	55
10. Andet	4	0	0	4	3	4	4
Mindst 1 ulykke	88	74	80	78	88	31	78

Baseret på 438 besvarelser

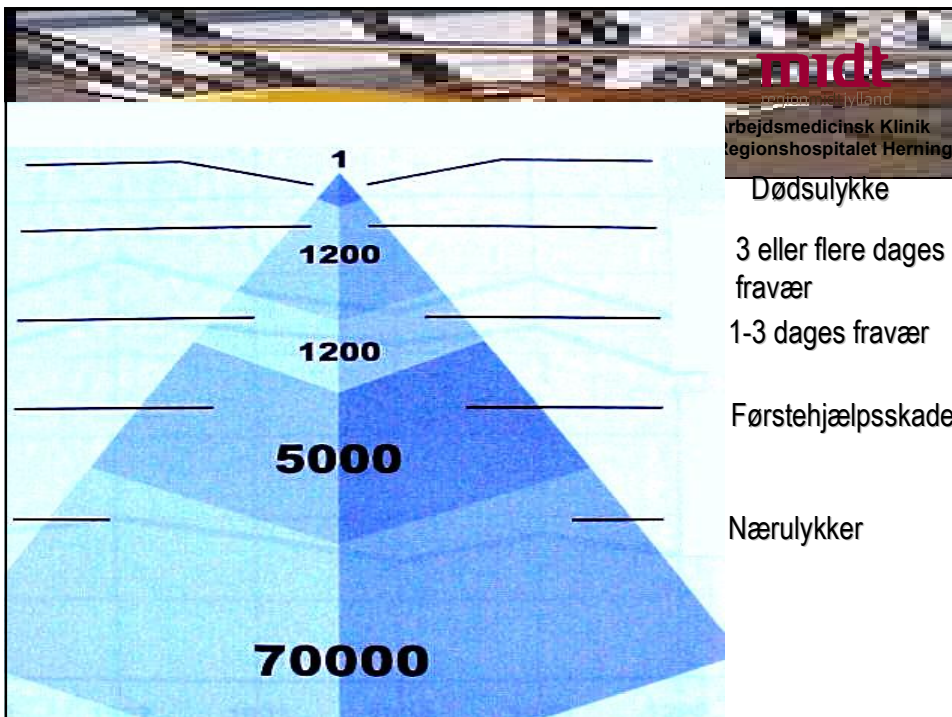
Procent med forskellige slags ulykker

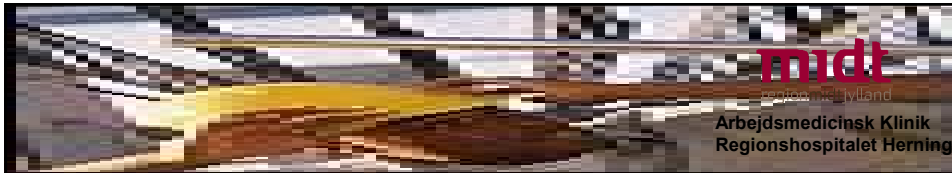

Små og store ulykker

- 'Alle' har ulykker
- Mange små ulykker kan betyde en social accept af ulykker
- Specielt blandt unge uerfarne: 'de mangler rutinen'.

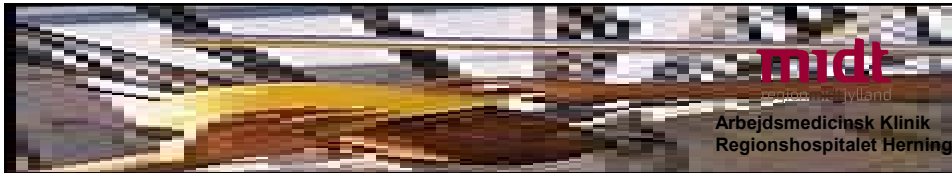
Socialisering til ulykker

- 'Du kan ikke undgå at få en blå negl'
 - 'Det der kan du sgu godt arbejde med'
 - 'Vi kan ikke være for strikse, så falder de fra'
-
- Skolens holdninger
 - Mesters holdninger

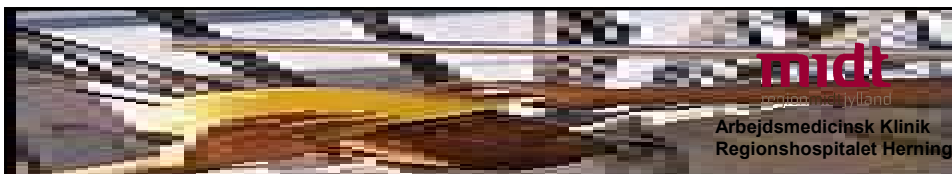
Case 1

- Struktør lærling:
 - Vred om på fod, da han gled ned af en skrænt
 - Dårligt vejr og manglende trappe
 - Formand mener, de kan klare sig uden trappe, det skal bare gå stærkt.
 - 'Ingen gør noget for sikkerhed. Vores egen opgave at kontrollere os selv'.

Spørgsmål

- Hvor går grænsen mellem bagatel og ulykke?
- Hvordan kan forholdet mellem realiteternes verden og prioritering af sikkerhed formidles til eleverne?
- Hvem har ansvaret? Hvordan bevidstgøre elever på forholdet mellem at passe på sig selv og skyde skylden på skolen/praktikstedet?

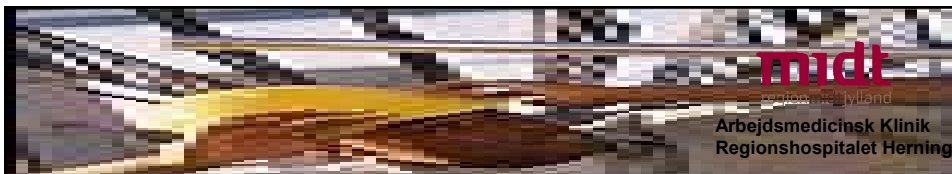

'Lærlingeprojektet'

- Unge og ulykker
- Intervention i sikkerhed
- Skolen er starten på deres karriere
- Faget arbejdsmiljø
- Hvad har vi forsøgt at ændre på?
 - holdninger til sikkerhed
 - viden om arbejdsmiljø
 - færre ulykker

Via intervention rettet mod lærerne

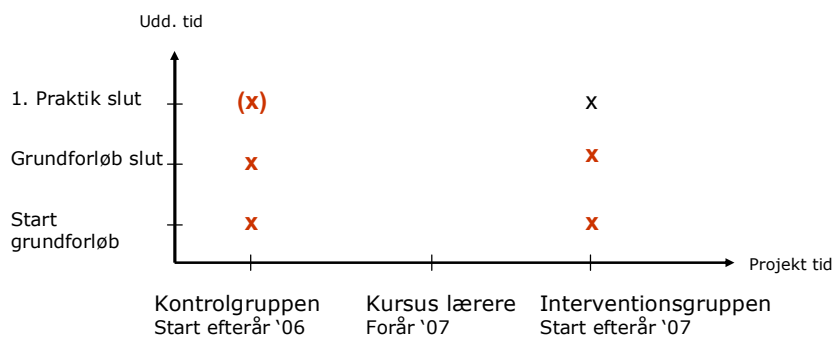

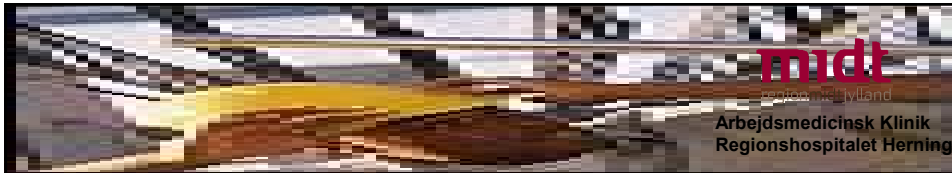
Hvem?

- To tekniske skoler
- Fagene murer, struktør, vvs, tømrer, maskinsnedker og maler
- I alt 438 deltagere, men en del frafald fra skolen undervejs
- I alt 19 lærere involveret i intervention

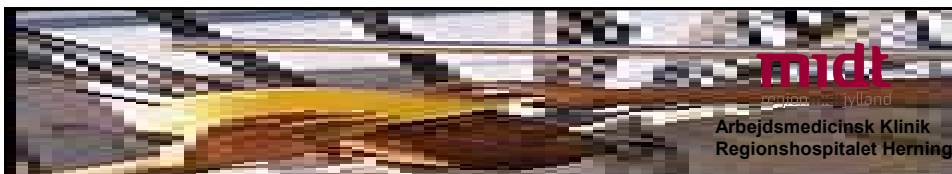
- Spørgeskemaer til to grupper elever

Intervention via lærerne

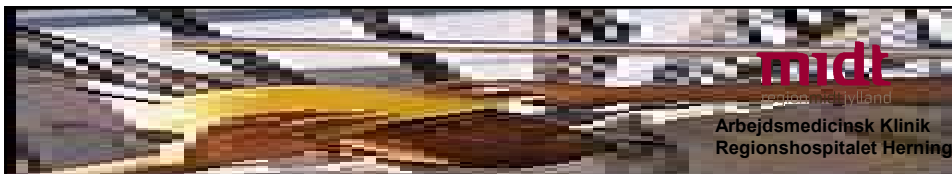
- Faget arbejdsmiljø som fokus for forbedring
- Fokus på sikkerhedskultur, holdninger, undervisningsform og læreren som rollemodel
- I praksis forskellige former for implementering af faget arbejdsmiljø

- Skole vest:
 - På de store fag varetages arbejdsmiljøundervisningen af fælles arbejdsmiljølærer
 - Faget er kursusfag, og adskilt fra værkstedspraktik
- Skole øst:
 - alle klasselærere underviser i faget arbejdsmiljø
 - Faget er ikke et kursusfag, dvs. undervisningen integreres

Fordele og ulemper

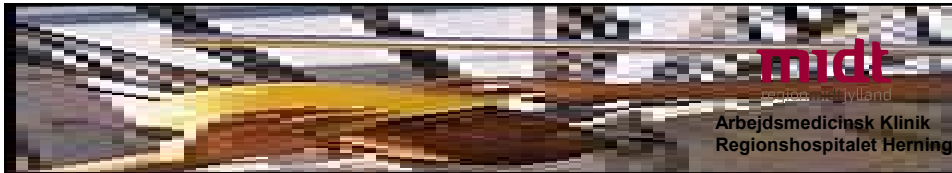
Fordele og ulemper

- Klasselærer- model:
 - Faget integreres i værkstedsundervisningen
 - Stor forskel på videns niveau, holdninger, prioritering
- Fælles arbejdsmiljølærer:
 - 'professionalisering', faglig opgradering, samle viden, ensartet undervisning
 - Kobles fra værkstedet og den praktiske del

Case 2

- Manglende erfaring:
 - Vanskeligt at gøre arbejdsmiljø relevant fordi eleverne mangler erfaring
 - Leg med mørtel – én får det i øjet
 - Konsekvens: bortvisningsgrund
 - Ingen ulykkesanalyse
 - Nærved ulykke – giver eleverne erfaring!

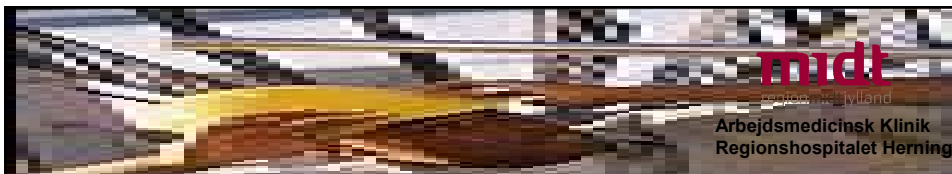
Spørgsmål

- Klasselærere siger, at de hele tiden tænker sikkerhed, hvordan kan dette tydeliggøres?
- Hvordan kan klasselærernes viden, engagement og holdninger forbedres?
- Realistisk?

Hvad påvirker unges risiko for skader?

- Generel risikovillighed har betydning for ulykker (Westaby, 2004)
- Social indflytelse, opfattelse af hva ledelsen mener/gør har betydning for sikkerhedsklima (Zohar, 2002)
- Demografi, personlighed, helbred, forhold i arbejdet, alkohol/stof har betydning for arbejdsulykker blandt unge (Frone, 1998)

Resultater

- Hvilke individuelle og uddannelsesmæssige faktorer har betydning for unges ulykkesrisiko?

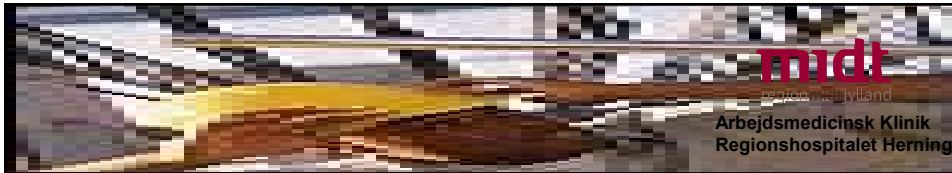

Temaer i vores spørgeskema:

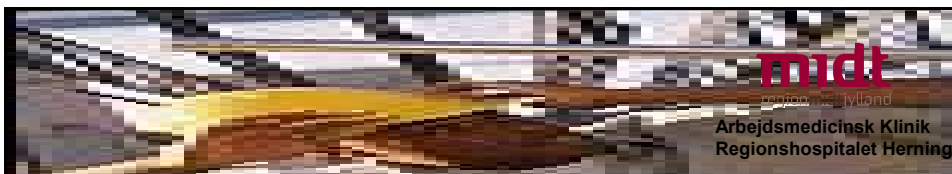
- individuelle faktorer

- uddannelsesmæssige faktorer

Dristighed
Negativ Affekt
Impulsivitet
Modstand mod påvirkning
Uddannelsesrelateret alkohol
Uddannelsesrelateret stof
Somatiske helbredssymptomer
Depressive helbredssymptomer
Bekvemmelighedsovertrædelser
Egen prioritering af sikkerhed
Introduktion til sikkerhed
Faglærerens/mesters synlighed
Uddannelses tilfredshed
Jobtilfredshed
Kedsomhed
Konflikter

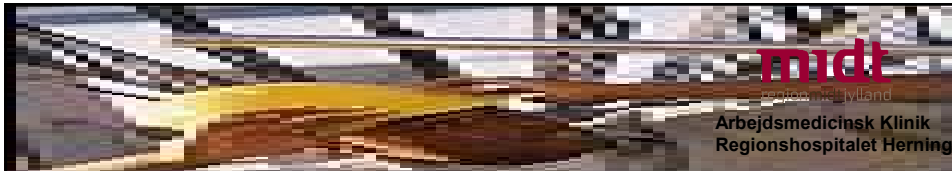

Dem med ulykker adskiller sig fra dem der ikke har ulykker på følgende punkter:

Individuelt niveau

- De er mere dristige
- De er mere impulsive
- De drikker mere alkohol
- De har dårligere helbred (somatisk)
- De overtræder arbejdsmiljøregler af bekvemmeligheds årsager

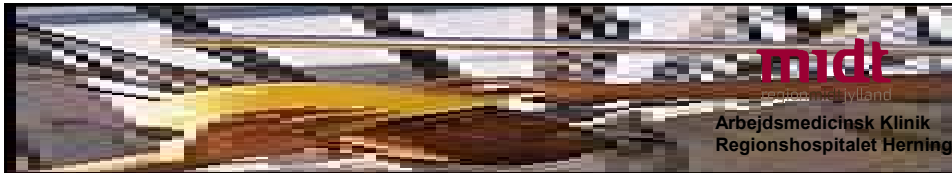

Case 3

- Tømrer lærling:
 - Stillads blev ikke fastgjort, fordi mester ikke ville ødelægge pæn facade
 - 'Arbejdet går langsommere fordi stilladset gynger og pladerne rykker sig'
 - Har prøvet 'næsten' at falde ned fra stillads
 - 'Dristige kolleger' & egen 'klumpfod'

- Spørgsmål og diskussion:
 - Formandens beslutninger og holdninger: hvordan kan lærlinge rustes til at tackle dem?
 - Hvordan kan man problematisere dristighed blandt de unge?
 - Bekvemmelighedsovertrædelser: intervention der anerkender deres egne vurderinger, og samtidigt fokuserer på sikkerhedsregler: hvordan?

Uddannelsesmæssigt niveau:

Dem der har ulykker:

- oplever læreren som usynlig mht sikkerhed
- keder sig mere
- har flere konflikter med kammerater/kolleger og lærere/mester

Case 4

Lærerens (u)synlighed:

- Eks. sikkerhedssko:
 - Entydige regler: sikkerhedssko er påbudt ved færden i værkstedet
 - Overholdes ikke i praksis
 - Lærerne ser det ikke
 - 'Kan ikke blive ved med at påpege det'
 - Har forståelse for, at sko er dyre
 - Fare for drop- out blandt svage elever

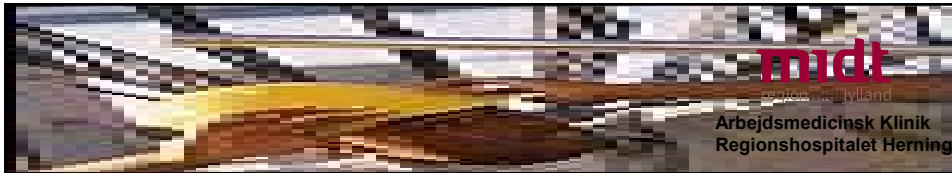
Diskutér dilemmaer

- Lærerne som 'systemets mænd' vs. rollemodel mht sikkerhed!
- Faglige vs. sikkerhedsmæssige krav
- Lærernes vidensniveau og holdninger matcher ikke altid arbejdsmiljøkravene.

Værd at tænke over...

- Sociale forhold (tilfredshed med udd, kedsomhed, konflikter) påvirker ulykkesrisiko på grundforløb
- Dem der oplever faglærer som synlig har færre ulykker
- Elevers egen prioritering af sikkerhed & intro til sikkerhed betyder ikke i sig selv noget.

Gode idéer til videre arbejde

- Hvordan kan sociale faktorer tænkes mere ind i spørgsmål om arbejdsmiljø og sikkerhed?
- Hvordan kan samarbejdet mellem skole og praktiksted mht intervention i sikkerhed styrkes?